

активізувати необхідний лексичний матеріал, застосовувати енциклопедичні та довідкові ресурси для пошуку інформації, індивідуалізувати навчання тощо» [3, с.141].

Недоліками використання освітніх платформ є не завжди висока якість навчального матеріалу. Також іноді не враховуються технічні можливості комп'ютерних технологій і девайсів, якими можуть послуговуватися здобувачі освіти

Таким чином, сучасні освітні платформи дозволяють педагогам максимально розкрити свій творчий потенціал та активно залучати здобувачів освіти до різних форм і методів навчання. В умовах сьогодення важко уявити навчальний процес без використання інформаційних технологій, які дедалі глибше впливають на суспільство, утворюючи глобальний інформаційний простір. Це робить їх невід'ємною частиною освітнього процесу. Сучасна освіта все більше спирається на інформатизацію та дистанційне навчання, що відкриває нові можливості для учасників освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Використання можливостей Інтернету сприяє не тільки опануванню новітніми інструментами ІКТ, але й підвищенню мотивації до навчання учасників освітнього процесу ЗП(ПТ)О.

Список використаних джерел:

1. Аніщенко О.В. Концепція розвитку освіти дорослих в Україні /О.В.Аніщенко, Л.Б.Лук'янова, - Київ: ТОВ «ДКС Центр»,2019. -30с.
2. Карташова Л.А. Електронний освітній ресурс як засіб підтримки навчання інформаційних технологій: зб.наук. праць /Л.А.Карташова//.-К.: Педагогічна думка, 2012. - Вип.12. - С. 421-427
3. Корневщинська О.Е. Сучасні засоби Інтернет доступу та освітні платформи е-навчання В.Корневщинська // Інформаційні технології та засоби навчання. - 2014. - Т.44, вип.6. с.33-41.

Михайло НІКОЛАЄНКО
старший викладач кафедри ОІТ Сумського ОІШПО

ДУМАЙ, АНАЛІЗУЙ, ПРИЙМАЙ РІШЕННЯ

***Анотація.** Статтю присвячено питанням медіаграмотності, аналізу інформації отриманої із соціальних мереж, безпечної поведінки людини під час роботи у соціальних мережах. Знайти, виокремити і «знешкодити» фейк – це критично важливі навички, які треба розвивати та вдосконалювати.*

***Ключові слова:** медіаграмотність, фейк, критичне мислення, соціальні мережі, дезінформація, маніпуляція.*

У сучасному світі, де інформаційний простір з кожним днем стає дедалі ширшим, медіаграмотність відіграє критично важливу роль у житті людини. Завдяки розвитку технологій і нових видів комунікації – від соціальних мереж до месенджерів, від онлайн-ЗМІ до відеоплатформ – обсяг інформації, який людина отримує щоденно, постійно зростає. Проте разом з цим виникають нові виклики: серед безлічі повідомлень і новин важко розпізнати правдиві та перевірені дані, уникнути дезінформації та маніпуляцій.

На сучасному етапі медіаграмотність включає не лише здатність критично сприймати інформацію, але й навички аналізу, розуміння контексту, оцінки джерел і вміння розпізнавати фейки. В умовах постійної інформаційної боротьби та інформаційного шуму людина потребує інструментів і навичок, які допоможуть їй зорієнтуватися в цьому потоці, робити обґрунтовані висновки та приймати правильні рішення. Тому розвиток медіаграмотності стає актуальним завданням не тільки для молоді, але й для всіх громадян, незалежно від віку чи соціального статусу.

Мета статті - посилити увагу до безпечної поведінки людини у соціальних мережах.

Ми живемо в епоху, коли медіапростір зазнав кардинальних змін. Сьогодні поняття «медіа» охоплює все: від традиційних друкованих видань до цифрових форматів. У це поняття входять телебачення, радіо, друковані ЗМІ та інтернет-ресурси. Водночас змінилася і наша роль у медіа – ми стали не тільки споживачами інформації, а й активними її авторами та поширювачами.

Обсяг інформації стає все більшим, а доступ до неї – простішим, що створює ризик загубитися в цьому інформаційному потоці. Додатково ситуацію ускладнює наявність викривленої, маніпулятивної чи навіть фейкової інформації, яку дедалі важче відрізнити від правди.

Сьогоднішня система освіти не завжди забезпечує нас знаннями необхідними для розуміння складного медіапростору. Навички критичного мислення не встигають за темпами розвитку технологій поширення інформації.

Здатність аналізувати, оцінювати та створювати інформацію є основою медіаграмотності, без якої складно орієнтуватися у світі сучасних медіа.

Як це не прикро, проте інтернет переповнений фейками. Їх дуже багато, і кожного дня з'являються нові. Знайти, виокремити і «знешкодити» фейк – це критично важливі навички, які треба розвивати та вдосконалювати.

Багато людей тільки зараз усвідомили, якої шкоди може завдати дезінформація. Часто фейки роблять дуже майстерно і їх справді важко відрізнити від реальних новин. Але гарні новини полягають у тому, що все-таки фактчекінг (перевірка сумнівних фактів і тверджень) – це навичка, яку також можна розвинути.

Як правило, фейки створюються цілеспрямовано та мають певну мету. Неправдива інформація у якийсь спосіб вигідна автору фейка: викликати реакцію на певне явище чи подію, скомпрометувати, посіяти сумнів, підірвати довіру до медіа, приховати правду тощо. Часто фейк подається у формі сенсації, емоційної інформації – і через це швидко розповсюджується. З іншого боку, за цією ж «сенсаційною формою» його можна й розпізнати.

Для чого створюють фейки?

Перше - заробити грошей. Значний дохід приносить реклама: вона може бути очевидною через примітку «реклама», «промо» або ж прихованою у журналістському матеріалі – так звана джінса. Це можуть бути і повністю проплачені статті. Крім того, шахраї можуть створювати несправжні благодійні організації чи публікації про збір коштів на лікування, допомогу, тощо.

Друге – у соцмережах часто створюють емоційні новини, які багато людей коментують та поширюють. Неправдива новина стає дедалі популярнішою, а таке «медіа» здобуває все більше впливу, що дозволяє піднімати ціни на рекламу. Цікаво, що навіть «позитивні» фейки створюються для того, щоб ви поширили публікацію.

Наступне – політичний вплив. Найяскравіший приклад – інформаційна війна РФ проти України і фейк про «распятого мальчика», «бойові комарі», «створені біолабораторії», «оточені групи військ» тощо.

Особливий розмах фейкової інформації набрав у соціальних мережах: «Facebook», «Viber», «Telegram». Youtube, instagam, tik-tok», радіо та телебачення.

Кожна із цих соціальних мереж має дуже багато прихильників, авторів, підписників, власників каналів, які доносять власне свою інформацію. Дуже часто до таких каналів свідомо, а може і ні, потрапляють новини фейкового характеру.

Слід пам'ятати, що використовуючи facebook, наприклад, ви поставили «лайк» чи залишили коментар. Алгоритми facebook (або Google) «думають», що така новина цікава вам і таких новин з'явиться у вашій стрічці більше., тим самим Ви станете переглядати і розповсюджувати відповідні теми новин.

Досить часто у соцмережах використовуються боти. Це спеціально створені сторінки у соцмережі, які не є реальними людьми. Їх створюють для того, щоб переконати вас у певній думці, яку такий бот поширює. Ви потрапляєте на маніпулятивний пост, а під ним сотні коментарів від різних людей, які підтримують, відповідно, певну думку. Вам починає здаватись, що так багато хто думає, адже вмикається «стадний інстинкт», коли ми вважаємо думку більшості правильною. А насправді за цими коментарями ховались несправжні люди.

Одним із варіантів «виудити» ваші дані – це проходження тестів, різних опитувань, заповнення анкет на прийом до дуже «простої», але водночас добре оплачуваної роботи. Як варіант, вам надішлють скріни карток із отриманою заробітною платою, або просто виграші у казино, онлайн-ігри, тощо. Гральний бізнес – це окрема тема розмови. Варто зауважити одне, що жодний гральний бізнес не буде працювати собі у збиток. Головне, що під час таких «опитувань» ваші дані потрапляють до шахрайських схем. Не варто цього робити, адже насправді такі тести використовують ваші дані, коли ви даєте згоду на використання даних з facebook, чи то іншої соцмережі, перед проходженням тесту і дуже часто у вас про це і не запитують, а вважають згоду за замовчуванням.

Як не потрапити на фейк?

Наведемо приклад заробітку в інтернеті. Наприклад, компанія «X» оплачує за проходження простих опитувань або перегляди відео, тощо.

Ви, досвідчена людина, ринулись в Інтернет, де прочитали ряд доброзичливих відгуків, звісно створених ботами, або спеціально навченими працівниками.

Компанія «Х» позиціює себе як міжнародну онлайн-платформу для проведення оплачуваних опитувань. Наприклад, сайт доступний у багатьох країнах світу, включаючи Україну, де нещодавно з'явилася україномовна версія. *Ніби все добре.*

Компанія стверджує, що співпрацює з великими брендами та дослідницькими агентствами, яким потрібна думка споживачів для покращення своїх продуктів і послуг.

Процес роботи з компанією «Х» виглядає досить просто:

1. Реєстрація на сайті з використанням адреси електронної пошти.
2. Заповнення профілю користувача, наданням особистих даних.
3. Отримання запрошень на участь в опитуваннях електронною поштою.
4. Проходження опитувань і отримання винагороди на внутрішній баланс.
5. Виведення зароблених коштів на PayPal, обмін на ваучери або пожертвування на благодійність.

Можливо, крім вебверсії, також може бути запропонований мобільний додаток для Android, який можна завантажити з Google Play Market. Як би, це дає змогу заробляти на опитуваннях зі свого смартфона у будь-який зручний час.

А тепер про найцікавіше – гроші. Компанія «Х» обіцяє значно вищі виплати за проходження опитувань порівняно з іншими подібними платформами. Наприклад, за одне опитування тривалістю всього 10 хвилин користувачам пропонують заробити 60 грн. Звучить дуже привабливо, чи не так? Щедрі виплати, представники компанії пояснюють, оптимізацією свого програмного забезпечення для пошуку найбільш актуальних і високооплачуваних опитувань.

Судячи з усього, ми маємо справу з класичною схемою “розводу” довірливих людей. Ось як це працює:

1. Привабливі умови. Користувачам обіцяють високі виплати за прості завдання, що приваблює велику аудиторію.
2. Збір особистих даних. Для реєстрації та виведення коштів вимагають використовувати основну адресу електронної пошти. Якщо людина застосовує один і той самий пароль на різних сервісах, шахраї можуть отримати доступ до її акаунтів і конфіденційної інформації.
3. Тривала “підготовка”. Користувачів змушують заповнювати довгі анкети з безліччю особистих питань. Нібито для підбору відповідних опитувань, а насправді – для збору цінної інформації про людину.
4. Обіцяні опитування або не надходять взагалі, або виявляються “неактуальними” чи недоступними для користувача з якихось надуманих причин.
5. Зароблені гроші неможливо вивести. Служба підтримки ігнорує звернення користувачів або відповідає відписками.
6. Дані користувачів використовуються для розсилки спаму, реклами сумнівних продуктів або залучення в інші потенційні афери.

В результаті люди витрачають свій час, діляться конфіденційною інформацією і не отримують обіцяної винагороди.

Висновок.

Підбиваючи підсумки, ми не рекомендуємо використовувати подібні сайти для заробітку в інтернеті. Ризики втрати особистих даних, втрати часу і розчарування від обману значно переважають сумнівні перспективи легкого заробітку.

Будьте обережні і критично ставтеся до проектів, які обіцяють “золоті гори” за мінімум зусиль. У більшості випадків за цим криється банальний обман і спроби заробити на вашій довірливості.

Якщо ви шукаєте реальні способи заробітку онлайн – ретельно вивчайте інформацію про компанію, читайте відгуки реальних користувачів на незалежних ресурсах, не довіряйте сумнівним схемам. І головне – бережіть свої особисті дані від потрапляння в руки шахраїв.

Джерела інформації.

1. Гривненко Тарас. Що таке критичне мислення простими словами та як його розвивати URL: <https://www.grivnya.in.ua/osvita-ta-samovdoskonalennya/krytychne-myslennia/>
2. Громадське радіо. Розпізнати фейк. URL: <https://hromadske.radio/special-projects/mediagramotnist>
3. Медіаграмотність учасників освітнього процесу. URL: <http://surl.li/gmcozm>
4. Як розпізнати фейки в інтернеті та протидіяти їм. URL: <http://surl.li/uesuik>